

Garīgā intelekta pašvērtējuma aptaujas (SISRI V3) adaptācija latviešu valodā

Darba autore: Daiga Katrīna Bitēna, Laura Regzdiņa
Darba vadītāja: Kristīne Mārtinsone Prof., Dr. psych.

Pētniecības aktualitāte

- ✓ Kopš 20. gadsimta 90. gadu vidus psiholoģijā strauji aug pētījumu skaits par garīguma dimensiju (*Piedmont, 2019*).
- ✓ Latvijā līdz šim garīguma koncepti ir maz pētīti un latviešu valodā trūkst instrumentu, kas ļautu to darīt (*Bitēna & Mārtinsone, 2019; Regzdiņa & Mārtinsone, 2019*).
- ✓ Ir veikta Garīgā intelekta pašvērtējuma aptaujas (*Spiritual intelligence Self-Report inventory, SISRI-24, King & DeCicco, 2009*) adaptācija latviešu valodā (*Regzdiņa & Mārtinsone, 2019*), tomēr ir nepieciešami skalas uzlabojumi.

Mērķis

Garīgā intelekta pašvērtējuma aptaujas trešās versijas (SISRI V3) adaptācija latviešu valodā.

Uzdevums

Pārbaudīt Garīgā intelekta pašvērtējuma aptaujas (*Spiritual intelligence Self-Report inventory, SISRI-24, King & DeCicco, 2009*) trešās adaptētās versijas latviešu valodā (SISRI V3) psihometriskos rādītājus un noteikt faktoru struktūras atbilstību oriģinālam?

Garīgā intelekta pašvērtējuma aptauja (SISRI-24)

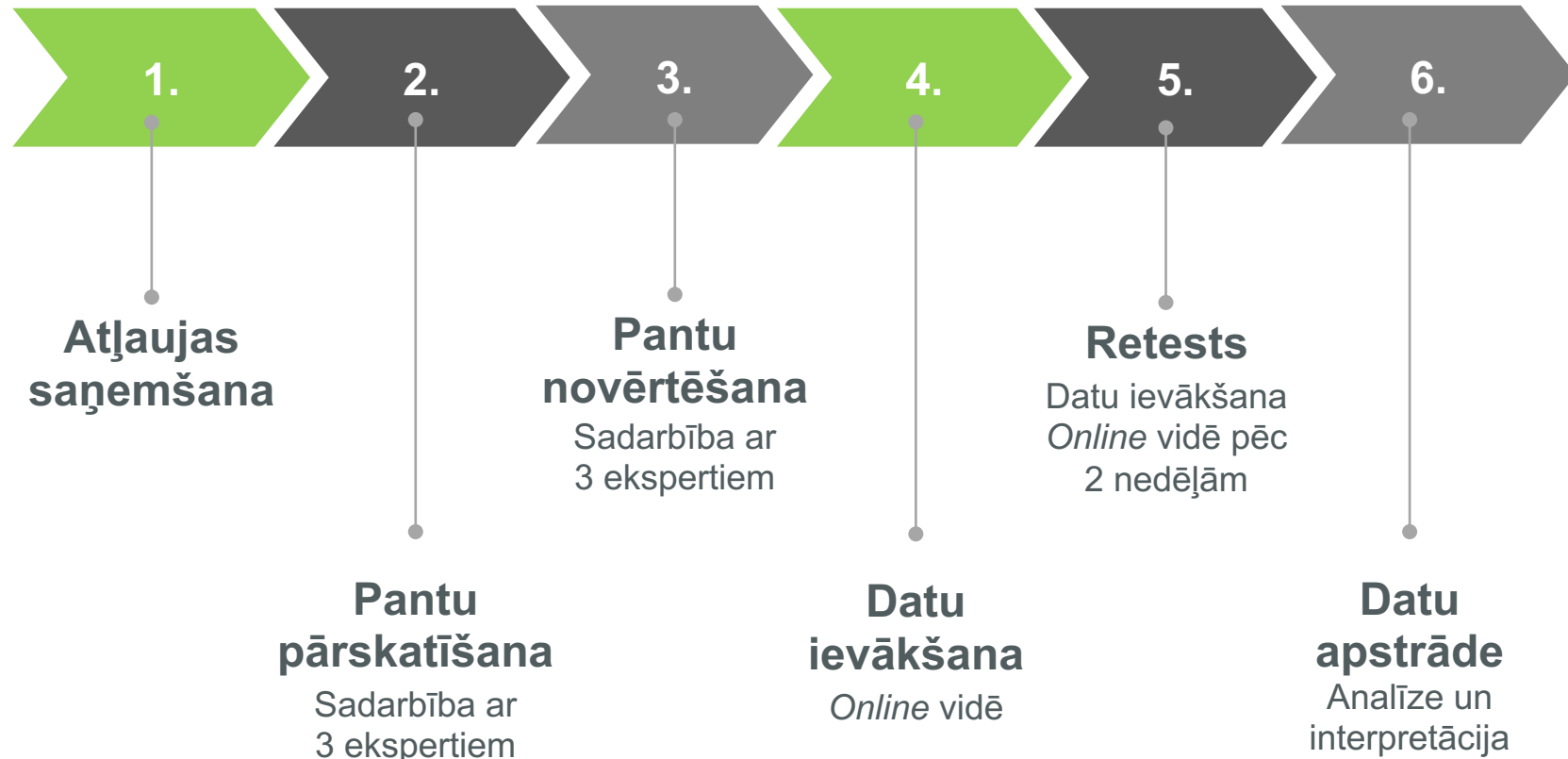
Pašnovērtējuma aptauja garīgā novērtēšanai, kas sastāv no 24 pantiem, kas sakārtoti 4 faktoros:

- ✓ Kritiskā eksistenciālā domāšana
- ✓ Personīgās nozīmes veidošana
- ✓ Transcendentālā apzināšanās
- ✓ Apziņas stāvokļu paplašināšana

(*King & DeCicco, 2009*).

Garīgais intelekts (*spiritual intelligence*) – mentālo spēju kopums, kas veicina savas esamības nemateriālo un transcendentālo aspektu apzināšanos, integrāciju un atbilstošu pielietošanu (*King & DeCicco, 2009*, kā minēts Regzdiņa, 2019).

Procedūra

Dalībnieki

- ✓ 729 latviski runājoši respondenti
- ✓ 93,55 % sieviešu
- ✓ 6,44 % vīriešu
- ✓ vecumā no 18 līdz 77 gadiem

- ✓ testu-retestu aizpildīja 30 respondenti
- ✓ 97,77 % sieviešu
- ✓ 3,33% vīriešu vecumā no 22 līdz 69 gadiem

Datu apstrāde un analīze

- ✓ dati tika ievadīti un apstrādāti datorprogrammās SPSS 23 un R-Studio
- ✓ R-Studio tika aprēķināts Kaizera-Meyera-Olkina kritērijs, Bartleta testa p vērtība, tika veikta apstiprinošā faktoranalīze (CFA) un noteikti modeļa atbilstības indeksi (SRMR, CFI, RMSEA)
- ✓ SPSS 23 tika aprēķināti aprakstošās statistikas rādītāji – pantu reakcijas un diskriminācijas indeksi, noteikta skalu iekšējā saskaņotība (Kronbaha alfa koeficients)
- ✓ testa-retesta rezultātu aprēķināšana notika, izmantojot Pīrsona korelācijas koeficientu datorprogrammā SPSS 23

Rezultāti

Aprakstošās statistikas un iekšējās saskaņotības rādītāji

Mainīgie	M	SD	K-S (z)	<i>a</i>
Kritiskā eksistenciālā domāšana	3,06	0,74	0,11**	0,89
Personiskās nozīmes veidošana	2,72	0,74	0,09**	0,79
Transcendentālā apzināšanās	2,94	0,73	0,10**	0,83
Apziņas stāvokļu paplašināšana	1,86	1,05	0,07**	0,93

*Piezīme. N = 729, **p < 0,01.*

Aprēķini liecina par augstu pantu iekšējo saskaņotību ($\alpha = 0,83-0,93$).

SISRI V3 panti	Faktoru svari				RI	DI	DI-F
	F1	F2	F3	F4			
1. Es bieži esmu uzdevis jautājumus...	0,73				3,05	0,48	0,43
3. Esmu veltījis laiku pārdomām...	0,50				3,37	0,57	0,67
5. Esmu nopietni aizdomājies...	0,55				2,99	0,53	0,64
9. Man ir izveidojies savs viedoklis...	0,75				2,87	0,51	0,44
13. Es bieži aizdomājos par...	0,54				3,06	0,59	0,59
17. Es bieži esmu aizdomājies...	0,41				2,76	0,69	0,66
21. Es esmu daudz domājis...	0,58				3,34	0,51	0,57
7. Spēja saskatīt jēgu un mērķi...		0,80			2,73	0,37	0,40
11. Es spēju formulēt savas dzīves...		0,52			2,45	0,52	0,60
15. Es spēju saskatīt jēgu...		0,56			3,02	0,60	0,53
19. Es spēju pieņemt lēmumus...		0,46			2,50	0,51	0,65
23. Es spēju saskatīt jēgu un nozīmi...		0,37			2,88	0,59	0,70
2. Es atzīstu sevī dziļākus aspektus...			0,52		3,18	0,62	0,63
6. Man ir grūti uztvert jebko citu...			0,95		0,99	0,18	0,21
10. Es apzinos dziļāku saistību...			0,50		2,96	0,68	0,61
14. Es sevi izprotu kā dziļāku...			0,32		3,03	0,76	0,75
18. Es ļoti skaidri apzinos dzīves...			0,47		2,88	0,68	0,65
20. Es cilvēkos atpazīstu tādas īpašības...			0,61		2,62	0,61	0,56
22. Dzīves nemateriālo aspektu...			0,46		2,93	0,71	0,66
4. Es varu sasniegt augstākus...				0,36	2,27	0,70	0,76
8. Es spēju pārvaldīt savu nonākšanu...				0,25	1,68	0,68	0,83
12. Es spēju brīvi pārvietoties starp...				0,28	1,43	0,68	0,81
16. Atrodoties augstākos apziņas...				0,31	2,17	0,73	0,79
24. Esmu izveidojis savus paņēmienus...				0,23	1,80	0,70	0,84

Piezīme. N = 729. RI – Reakcijas indekss, DI – diskriminācijas indekss aptaujas robežās, DI-F – diskriminācijas indekss faktoru robežās

SISRI V3 panti	Faktoru sviri				RI	DI	DI-F
	F1	F2	F3	F4			
1. Es bieži esmu uzdevis jautājumus...	0,73				3,05	0,48	0,43
3. Esmu veltījis laiku pārdomām...	0,50				3,37	0,57	0,67
5. Esmu nopietni aizdomājies...	0,55				2,99	0,53	0,64
9. Man ir izveidojies savs viedoklis...	0,75				2,87	0,51	0,44
13. Es bieži aizdomājos par...	0,54				3,06	0,59	0,59
17. Es bieži esmu aizdomājies...	0,41				2,76	0,69	0,66
21. Es esmu daudz domājis...	0,58				3,34	0,51	0,57
7. Spēja saskatīt jēgu un mērķi...		0,80			2,73	0,37	0,40
11. Es spēju formulēt savas dzīves...		0,52			2,45	0,52	0,60
15. Es spēju saskatīt jēgu...		0,56			3,02	0,60	0,53
19. Es spēju pieņemt lēmumus...		0,46			2,50	0,51	0,65
23. Es spēju saskatīt jēgu un nozīmi...		0,37			2,88	0,59	0,70
2. Es atzīstu sevī dziļākus aspektus...			0,52		3,18	0,62	0,63
6. Man ir grūti uztvert jebko citu...			0,95		0,99	0,18	0,21
10. Es apzinos dziļāku saistību...			0,50		2,96	0,68	0,61
14. Es sevi izprotu kā dziļāku...			0,32		3,03	0,76	0,75
18. Es ļoti skaidri apzinos dzīves...			0,47		2,88	0,68	0,65
20. Es cilvēkos atpazīstu tādas īpašības...			0,61		2,62	0,61	0,56
22. Dzīves nemateriālo aspektu...			0,46		2,93	0,71	0,66
4. Es varu sasniegt augstākus...				0,36	2,27	0,70	0,76
8. Es spēju pārvaldīt savu nonākšanu...				0,25	1,68	0,68	0,83
12. Es spēju brīvi pārvietoties starp...				0,28	1,43	0,68	0,81
16. Atrodoties augstākos apziņas...				0,31	2,17	0,73	0,79
24. Esmu izveidojis savus paņēmienus...				0,23	1,80	0,70	0,84

Piezīme. N = 729. RI – Reakcijas indekss, DI – diskriminācijas indekss aptaujas robežās, DI-F – diskriminācijas indekss faktoru robežās

SISRI V3 panti	Faktoru svari				RI	DI	DI-F
	F1	F2	F3	F4			
1. Es bieži esmu uzdevis jautājumus...	0,76				3,05	0,44	0,39
5. Esmu nopietni aizdomājies...	0,62				2,99	0,52	0,58
9. Man ir izveidojies savs viedoklis...	0,71				2,87	0,51	0,45
13. Es bieži aizdomājos par...	0,55				3,06	0,61	0,55
17. Es bieži esmu aizdomājies...	0,38				2,76	0,69	0,63
7. Spēja saskatīt jēgu un mērķi...		0,80			2,73	0,38	0,37
11. Es spēju formulēt savas dzīves...		0,49			2,45	0,51	0,58
15. Es spēju saskatīt jēgu...		0,60			3,02	0,59	0,46
19. Es spēju pieņemt lēmumus...		0,48			2,50	0,50	0,60
2. Es atzīstu sevī dziļākus aspektus...			0,58		3,18	0,60	0,59
10. Es apzinos dziļāku saistību...			0,48		2,96	0,68	0,61
18. Es ļoti skaidri apzinos dzīves...			0,47		2,88	0,68	0,63
20. Es cilvēkos atpazīstu tādas īpašības...			0,59		2,62	0,58	0,58
22. Dzīves nemateriālo aspektu...			0,49		2,93	0,67	0,65

Piezīme. N = 729. RI – Reakcijas indekss, DI – diskriminācijas indekss aptaujas robežās, DI-F – diskriminācijas indekss faktoru robežās

Pēc statistiski neatbilstošo pantu izslēgšanas tika iegūta skala ar 14 pantiem.

Faktoranalīzes rezultāti

Veikto aprēķinu rezultātā tika iegūta skala, kas sastāv no 14 pantiem, kas sakārtoti 3 faktoros:

- ✓ Kritiskā eksistenciālā domāšana
- ✓ Personīgās nozīmes veidošana
- ✓ Transcendentālā apzināšanās

Pantu reakcijas un diskriminācijas indeksa rādītāji iekļaujas vēlamajā diapazonā.

Visi panti, izņemot vienu, iekļaujas vēlamajā faktora indeksa atbilstības diapazonā.

Faktoru modeļu atbilstības indeksi

Mainīgie	SRMR	RMSEA	CFI
SISRI V3	0,07	0,10	0,86

Piezīme. N = 729. Rezultāti iegūti programmā R-Studio. SRMR – absolūtās piemērotības indekss, RMSEA – taupības piemērotības indekss, CFI – salīdzinošās piemērotības indekss.

Iegūtie rezultāti liecina par daļēju modeļa atbilstību oriģinālajai faktoru struktūrai.

Tests-retests

Testa-retesta rādītāju aprēķinu veikšanai tika pielietots Pīrsona korelācijas koeficients, lai noteiktu vai pastāv saistība starp mērījumiem, kas dažādos laikos veikti vienā un tajā pašā izlasē.

Iegūtie rezultāti liecina, ka testa-retesta rādītāji ir augsti, jo iekļaujas vēlamajā diapazonā $0,8 \leq rre \leq 1$ ($rre = 0,98$, $p = 0,000$, $N = 30$). Rezultāti liecina par pozitīvu, statistiski nozīmīgu saistību starp abiem aptaujas mērījumiem.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Garīgā intelekta pašvērtējuma aptaujas SISRI V3 psihometriskie rādītāji ir atbilstoši zinātnē noteiktajām normām, iekšējās saskaņotības rādītāji ir augsti, testa-retesta rādītāja noturība ir augsta.
2. SISRI V3 faktoru struktūra ir daļēji atbilstoša oriģinālam.
3. Nepieciešams turpināt pantu adaptācijas procesu, ar mērķi pārformulēt un iekļaut skalā izslēgtos pantus, kā arī uzlabot faktora modeļa atbilstības rādītājus.

Paldies par uzmanību!

